

Olli Tiuraniemi

Harras etsijä kohtaa valon

Kun olemme tuomittuja työntämään kiveä, parasta mitä voi tehdä, on rakastaa tuota kiveä.

Taidemaalari *Henry Wuorila-Stenberg* luonnehtii taidettaan yhteiskunnallisuus-konnollis-eksistentistiseksi. Hänen tuotantonsa johtavana teemana on vahva eettisyys ja ihmisen kunnioittaminen. Wuorila-Stenbergin teokset ovat huikea visuaalinen matka taiteilijan sielun alitajuntaan, tuskaisen minän pimeään yöhön, eheytymiseen ja valon löytämiseen.

– Minun ei tarvitse enää etsiä. Vastaus kysymykseen, miksi olen olemassa, ei löydy ajattelemalla vaan tekemällä. Elän omien eettisten ohjeideni mukaisesti. Hyväksyn psyykkeeni haurauden ja särkyvyyden sekä myös sen, että maalaamisesta en pääse eroon ja se muuttuu yhä lohduttomammaksi, vaikkakin tuottaa iloa tekijälleen myös vaikeina aikoina, Wuorila-Stenberg pohtii.

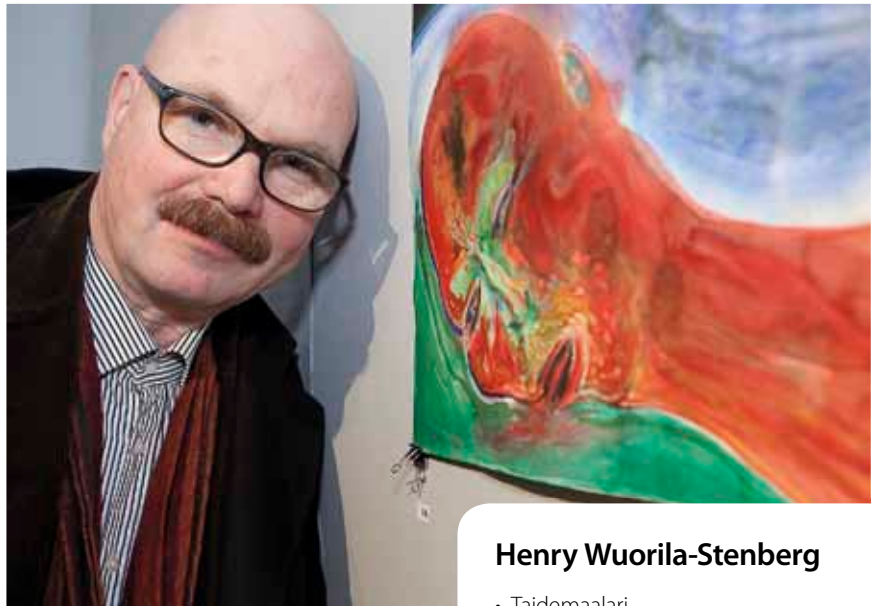
Syvien kriisien kautta kulkenut taiteilija on nöyrytynyt kohtalonsa edessä. Hän on ymmärtänyt, että taiteilijana toimiminen on hänen tuomionsa, johon hän on sitoutunut 8-vuotiaasta lähtien.

– Jos elämäni tarkoituksena on vierittää kiveä ylös kukkulan laelle, ainoa asia mitä voin itse tässä vankeudessa tehdä, on rakastaa kiveä.

Ideologian vankina

Wuorila-Stenberg löysi eurooppalaisen taiteen juuret opiskeluaikanaan 1970-luvulla Italiassa ja Saksassa. Länsi-Berliinissä, jossa toimi kymmeniä erilaisia vasemistolaisia liikkeitä, hän sai kosketuksen Euroopan nuorison keskuudessa vellovaan poliittiseen kuohuntaan.

– Viiden Euroopassa vietetyn vuoden jälkeen palasin Suomeen. Maalariliiton kokouksessa *Perttu Näsänen* taputti olalleni myötäsukaan. Näin alkoi lyhyeksi jäänyt Kulttuurityöntekijöiden liiton kauteni, jonka aikana maalauksissa nousivat esille

Henry Wuorila-Stenberg

- Taidemaalari
- Asuu ja työskentelee Helsingissä
- Debytoinut taiteilijana 1971

Opiskellut Taideakatemiassa 1967–1968 koelukalla ja sen jälkeen Vapaassa taidekoulussa. Lisäksi hän on opiskellut taidetta Länsi-Berliinissä Die Staatliche Hochschule 1971–1974 sekä Dresdenissä 1978.

Henry Wuorila-Stenberg on työskennellyt tänä keväänä kolmen kuukauden ajan Rovaniemellä Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan ja Wihurin säätiön vierailevana taiteilijana.

yhteiskunnalliset aiheet ja Berliinin opiskelijakommuunin rajut kokemukset. Ajattelisin, että taiteen tehtävä on yhteiskunnallinen. Pysin eettisesti hyvään ja maalasin raivon kautta.

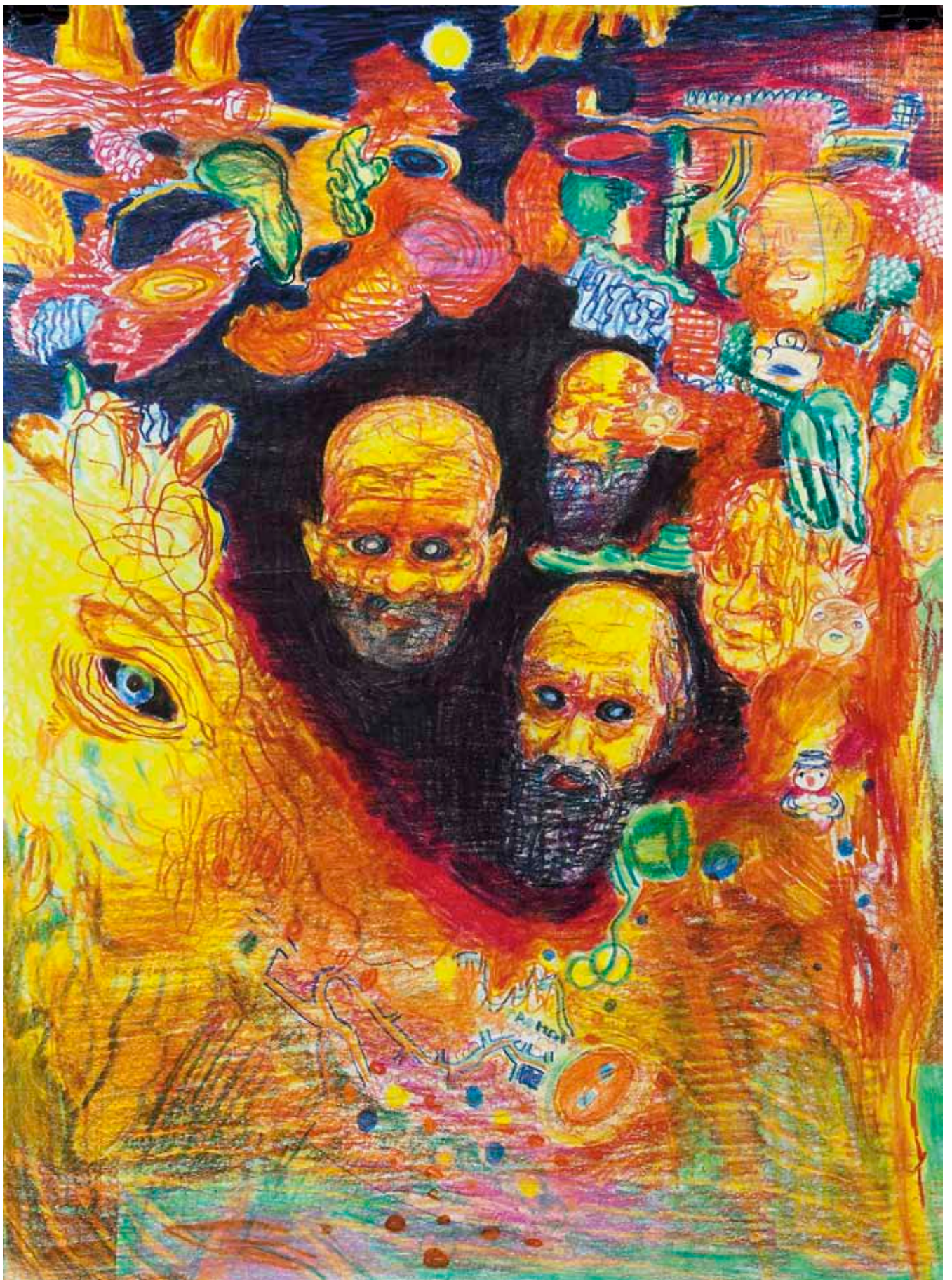
Poliittisesti heränneenä Wuorila-Stenberg lähti Dresdeniin opiskelemaan anatomiaa. Siellä hän huomasi, että myös taiteen saralla on aina käytetty hyväksi erilaisia ideologioita, kun esimerkiksi uusi suuntaus tai ikäluokka on pyrkinyt valtaan.

– Dresdenissä yritin kertoa kollegoille, kuinka hyvin teillä on asiat. Kuukauden kuluttua silmäni avautuivat, ja se oli minulle kova isku. Tuolloin päätin, että en enää koskaan anna ulkopuolisten tekijöiden vaikuttaa eettisiin valintoihini, vaan kuuntelen aina omaatuntoani.

Egon hajoaminen

Kysymykseen taiteen tehtävästä Wuorila-Stenberg on joutunut vastamaan uudelleen

kussakin kehitysvaiheessaan. 1980-luvulla hän ajatteli, että taiteilijan tehtävänä on valon löytäminen, toisin sanoen taiteilijan tuli matkata alueelle, johon normaali ihminen ei yllä. Wuorila-Stenberg maalasi koko 1980-luvun henkistä eheytymistään ristiriitoja kohtaamalla.

Elämän virta.

Kosminen syli.

– Tuon ajan anti oli oivallus siitä, että päästäkseen eteenpäin egon on oltava ensin vahva ja eheä. Eheytin egoani lukemalla Jungia ja käymällä psykoanalyyssissä.

1980-luvun puolivälissä Wuorila-Stenbergin usko taiteen tekemiseen oli kovalla koetuksella, kun hän huomasi, että vuonna 1986 ilmestynyt *Markku Valkosen Suomen Taide* -kirja ohitti hänet parilla rivillä.

– Romahdin täysin. Kyyneleet valuivat silmistäni ja koin sekä raivoa että riemua. Tunsin itseni ulkopuoliseksi ja mitätöidyksi. Enää en kuitenkaan uhonnut vaan pysähdyin. Romahduksen jälkeen avantgarde-modernismi muuttui minulle pelkäksi kuoreksi. Lähdin Italiaan, jossa löysin varhaisrenessanssin ja aloitin taiteen tekemisen jälleen aivan uudelta pohjalta. Vuosikymmenen lopulla keskeytin psykoanalyysin ja ryhdyin meditoimaan.

Matka itään

1990-luvun alussa Wuorila-Stenberg havahtui nähdessään uusliberalismin ryynnistyksen Suomeen. Hän vetäytyi omiin oloihinsa kuraattorivetoiseen taidemaailmaan läpeensä kyllästytneenä.

– Näin kuinka taiteilijat muuttuivat markkinavoimien paleteiksi. Vetäydyin

maailmasta ja aloitin buddhalaisuuden opiskelun – ryhdyin ”munkiksi”. Tein päivittäin useiden tuntien meditaatioharjoituksia ja aina ennen maalaamista meditoin pari tuntia.

Samalla kun Wuorila-Stenberg rakastui itään, hän maalasi koristeellisia kuvioita ja kuva-aiheita. Valkoiset maalaukset muuttuivat intiankeltaisiksi ja koboltinsinisiksi. Vuosikymmenen lopulla Wuorila-Stenberg huomasi, että ei maailmaa voi paeta.

– Vuonna 1994 maalauksiini alkoi tulla mustia aukkoja, joissa oli raivoisia päitä. Parin vuoden kuluttua poikani sairastui skitsofreniaan. Vuonna 1999 musta aukko laajeni maalauksien hallitsevaksi väriksi, kun kuulin, että poikani ei parane koskaan.

Puolen valinta

2000-luvun alussa Wuorila-Stenberg palasi yhteiskuntaan ja raivostui maailman menosta. Maalauksiin ilmestyi figuuri. Hän ei kuitenkaan antanut enää töissään valtaa vihalle vaan työsti vihaansa myötätunnoksi. Taiteilija valitsi puolensa maalaamalla syrjäytyneitä.

Wuorila-Stenberg on aina kokenut myötätuntoa marginaaleja kohtaan. Hänen on ollut helppoa samaistua syrjäytyneihin, mikä ei ole ihme, sillä taiteilija itse sai ensimmäisen apurahansa lähes 40-vuotiaana.

– En ole saanut isän tunnustusta, joten olen aina kokenut itseni ulkopuoliseksi. Suomessa minulla ei ole opiskelukavereita, koska olen opiskellut ulkomailla. Minulla ei ole myöskään taiteilijakavereita eikä opettajia, jotka olisivat tukeneet taidettani.

Taiteilijan työn hän ei koe poikkeavan erakkomunkin työstä. Hänellä on ollut näyttely keskimäärin kerran 3,5 vuodessa, ja muun ajan taiteilija on ollut sitoutuneena yksinäisyyteen.

– Maalaaminen on uskon asia. Sitä tehdään uskon varassa. Maalausta ei voi jatkaa päiväkään, jos ei usko tekemäänsä. Kaikki kriisini ovat olleet uskon horjumista maalaamista kohtaan.

Valoa kohti

Wuorila-Stenbergin mukaan Suomen taide on aina ollut formalistista. Muoto on ollut etusijalla kaikissa tyyliasuuntauksissa.

– Tämä johtuu siitä, että surrealismi ei tullut koskaan tietoisena liikkeenä Suomeen. Euroopassa oli kolme maata, joihin surrealismi ei tullut: Natsi-Saksa, Neuvostoliitto ja Suomi. Surrealismen puute aiheutti formalistisen vamman Suomen taiteelle, mikä on leimannut erityisesti minun ikäluokkani taitelijoita. Uusien sukupolvien myötä tilanne on nyt kuitenkin muuttumassa.

Wuorila-Stenberg on aina toiminut alitajuntansa varassa. Hänen teoksensa ovat kulkeneet edellä, ymmärrys ja tulkinnat ovat tulleet jälkeensä.

– Näin pitkään unia, joissa lensin valoa kohti ja tunsin riemua, mutta toisaalla unta varjostivat vasemmalla näkyvät valtavat mustat pilvet. Kun poikani kuoli 2007, pilvet hävisivät. Tällä haluan sanoa, että tieto ja tulkinta tulevat jälkeensä. En kuitenkaan väheksy tietoa, mutta en anna sen määrätä tekemistäni.

Myös uskonnon suhteen Wuorila-Stenberg on ollut ikuinen etsijä. Armeijan jälkeen hän erosi kirkosta mutta liittyi myöhemmin takaisin. Luettuaan kolme vuotta Lutherin tekstejä hän huomasi, että kirkolla ei ole enää mitään tekemistä luterilaisuuden kanssa. Niinpä hän on liittynyt ortodoksiseen kirkkoon, jossa hän kokee saavansa enemmän henkistä vapautta.

Tänä päivänä asemansa vakiinnuttaneen taidemaalari Henry Wuorila-Stenbergin polku taiteilijana on ollut raskas. Kriisit ovat olleet varsin kokonaisvaltaisia. Ne ovat johtaneet tyylin vaihdokseen ja usein jopa vuoden mittaiseen maalaamattomaan kauteen. Kriisin aikana kaikki on muuttunut, naisystäviä myöten. Taiteilijana hän ei koe juurikaan lipsuneensa. Hän muistaa ne muutamat työt, joissa hän on taiteilijana erehtynyt antamaan periksi ulkopuolisille voimille.

– 1970-luvulla Porari, Lapiomies ja Työttömät syntyivät spekulatiivisen tulokseksi. Työt olivat formalistisia. Toinen lipsahdus tapahtui, kun maalasin isoja abstrakteja töitä Ars 83 -näyttelyyn Ateneumiin. Näyttelyn jälkeen kuskasin työt kaatopaikalle. Muuten annan itselleni taiteen saralla puhtaat paperit, Henry Wuorila-Stenberg sanoo. ●